

VÝCHODISKA

ZADÁNÍ STUDIE

Zadání definované investorem bylo široké a do jisté míry otevřené. Studie se měla zabývat centrem vesnice, kde se nachází kulturní dům včetně obecního úřadu, chátrající objekt ve vlastnictví obce a rozsáhlý sad. Obec definovala své potřeby týkající se hospodářského zázemí, kulturního domu a výhledově nového obecního úřadu.

ŠIRŠÍ VZTAHY

Horní Újezd je tradiční vesnice na rozhraní Moravské brány a Valašska. Ve struktuře vesnice je stále patrné, že vznikla jako osada založená lokátorem. Má vřetenovitý tvar směřující ke dvěma branám. Kolem návsi byly vyčleněny parcely pro selské dvory se zahradami končícími záhumenní cestou, za kterou bylo pole a les. Pro význačné budovy (kostel, fara, škola) byla vyhrazená lokalita na kraji obce. Na návsi se dochovaly domky takzvaných bezzemků, na malých parcelách, stavěné od 18. století.

Objekt dnešního obecního úřadu byl původně hospoda, která ustupuje od uliční fronty, což zdůrazňovalo její odlišnou funkci. Statek, který s hospodou sousedil pravděpodobně spadl a místo stodoly byla postavena hasičská zbrojnice. Vzniklo tak prostranství, které není hodnotným veřejným prostorem. Prostranství působí jako proluka, protože jej nedefinují domy s parterem.

VIZE A KONCEPT

VIZE

Dříve, než jsme přistoupili k návrhu centra vesnice, jsme se dívali na obec jako na celek. Přemýšleli jsme, jak se může do budoucna rozvíjet, vyhodnotili jsme prostory vhodné k zástavbě obytnou funkcí a hledali místo hodné pro obecní úřad. Studie nabízí zastavitelné rezervy v zahradách, které by mohly být do budoucna zpřístupněny po záhumenní cestě.

Co se týká řešení samotného centra obce, chtěli jsme především vytvořit jasně definovaný prostor, který nebude pouze parkovištěm, ale bude možné jej naplnit společenskými aktivitami v průběhu celého roku.

KONCEPT

Hlavní myšlenkou bylo vytvořit z proluky kvalitní veřejný prostor, který má u kulturního domu s hospodou a obecním úřadem své opodstatnění. Dosahujeme toho jednak srovnáním vozovky a plochy pro pěší do jedné roviny, čímž vznikne tzv. „sdílený dopravní prostor“. A také jasným vymezením místa novými domy, respektive pergolou. Význam místa podtrhuje navržená řada stromů.

Původního záměr investora byl přestavět chátrající statek na obecní řád s hospodářským zázemím. Tato parcela historicky sloužila bydlení, a proto jí navrhujeme tuto funkci ponechat. Je součástí charakteristického půdorysu obce s dlouhými parcelami, proto by zde měl stát dvůr, který dotvoří náves.

Navržená pergola slouží zároveň jako rezervní parcela pro nový obecní úřad. Toto místo jednak má nejvhodnější pozici v rámci celé obce, a také dostatečný předprostor pro tuto veřejnou budovu. Eventuálně je možné přestěhovat úřad do objektu staré školy, nebo pro tenhle účel využít chátrající faru.

Hospodářské zázemí se sklady doporučujeme umístit za hasičskou zbrojnicí, kde vytváříme technicky dvůr.

NÁVRH

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Předprostor před kulturním domem s hospodou navrhujeme sjednotit do jedné výškové úrovně s vozovkou, což bude pro každého projíždějícího či procházejícího působit jako signál, že se nachází ve významném prostoru. Pro lepší vymezení veřejného prostranství je před hasičskou zbrojnicí výhledově navržen nový obecní úřad. Dočasně zde však může být ve stejném nebo podobném půdorysu realizována terasa s pergolou, která bude sloužit jako letní zahrádka pro pohostinství, případně místo pro živý betlém a zpívání koled v zimě, občasný trhy nebo prodejní místo a další akce. Dále bude veřejný prostor definován novou budovou v místě dnešního chátrajícího statku.

Příjezdy k hasičské zbrojnici zachováváme. Cestu vedoucí do garáže v zadní části zbrojnice využíváme pro příjezd do hospodářského dvora situovaného za zbrojnicí. Tento technický dvůr vytváří nová „stodola“ a přístřešek na kontejnery na tříděný odpad. Za hospodářský dvůr pak pokračuje pěšinka přes obecní sad dále do krajiny.

POLOHA OBECNÍHO ÚŘADU

Současný obecní úřad sice vyhovuje kapacitně, avšak jeho umístění v patře nad hospodou není pro danou funkci vhodné. Tato poloha není dostatečně reprezentativní a bezbariérová.

Jako nejvhodnější místo pro nový obecní úřad vnímáme prostor před hasičskou zbrojnicí. Jedná se o reprezentativní polohu s dostatečným předprostorem a jasným vstupem, který může být akcentován vhodným architektonickým řešením. Společně s upraveným vstupem do kulturního domu by tyto objekty tvořily dobrou kompozici a definovaly kvalitní veřejný prostor.

Varianta obecního úřadu místo chátrajícího statku možná je. Nový objekt by měl respektovat uliční čáru a strukturu dvorů. Poloha obecního úřadu by měla být v uličním křídle s hlavním vstupem z veřejného prostranství. Nejvhodnější funkcí pro zbytek domu jsou obecní byty.

Ve všech případech by pro obecní úřad i obecní byty měla být zpracována podrobnější architektonická studie.

VEŘEJNÝ PROSTOR

Veřejný prostor, definovaný stavbami občanské vybavenosti (jednota, hospoda, obecní úřad s kulturním domem), má ambice zastávat funkci návsi. Jak je popsáno výše, pro jasnější vymezení prostranství navrhujeme proluku vzniklou po spadlém statku (před požární zbrojnicí) nahradit novostavbou obecního úřadu. Vzhledem k tomu, že tato novostavba nepatří k prioritám obce, může být prostorově simulována terasou s pergolou, která najde své využití při různých společenských akcích.

Důležitost tohoto prostoru akcentujeme jednou výškovou úrovní, to znamená zvýšení vozovky do úrovně chodníku. Prostranství doplňujeme řadou čtyř stromů. Dále pak mezi pergolou a požární zbrojnicí navrhujeme zasadit vánoční strom. Spádování povrchu prostranství je navrženo tak, aby voda stékala a zasakovala v místě. K tomu budou sloužit diagonálně umístěné šterbinové žlaby, které stáhnou vodu z prostranství do trávy u stromů.

Před restaurací vzniknout dvě parkovací místa a další čtyři za kulturním domem. Prostranství zároveň bude umožňovat krátkodobé zastavení pro vysazení nebo vyzvednutí osob se zhoršenou pohyblivostí a zásobování. Odstavné parkoviště se nachází na návsi v docházkové vzdálenosti 5 minut. Stojan na kola je umístěn před kulturní dům.

ÚPRAVY KULTURNÍHO DOMU

Kulturní dům momentálně nevyhovuje z důvodu špatných provozních vazeb a nedostatku skladovacích prostor. Tyto nedostatky jsme se snažili vyřešit a nad rámec dispozičních úprav doporučujeme změnit barvu fasády na lomenou bílou a vstupní portál doplnit dozděním boční stěny a zdůraznění jeho významu dřevěným obkladem.

Kuchyně

Navrhujeme zbourat příčku a propojit dvě místnosti do jedné. Získáme tak větší a přehlednější pracovní plochu, která nabídne dostatek místa k servírování dovezených jídel i přípravu nápojů a dalšího občerstvení. Celá jedna stěna může být věnována úložným prostorům pro kuchyňské vybavení.

Kotelna

Přístup do kotelny z předsálí je provozně nevyhovující, proto jej navrhujeme zazdít a vytvořit nový z venku pouhým vybouráním parapetu okna. Souvisí s tím změna orientace schodiště. Betonové navrhujeme odstranit a nahradit jednoduchým ocelovým.

Šatna

Stávající šatna může nadále dobře sloužit svému účelu. Alternativně může být tato místnost využita jako sklad náležití ke kuchyni. V tom případě by pro šatnu byl vyhrazen prostor ve stávajícím skladu u vstupu. Prostor v této místnosti lze získat efektivním skladovacím systémem a přesunutím části kuchyňského vybavení do skladu u kuchyně, nebo do zamykacích skříní v kuchyni.

Přístavba

Hlavnímu sálu kulturního domu chybí prostor pro skladování mobiliáře. Za tímto účelem jsou již v severní stěně připraveny dveře pro budoucí přístavbu. Navržená přístavba má tvar jednoduchého podlouhlého hranolu. Část tvoří sklad nábytku. Ze sálu se do něj vstupuje přes zimní zahradu s menším posezením. Ze zimní zahrady je taktéž přístupná druhá část přístavby tvořená terasou s pergolou. Tato terasa najde své uplatnění především při pořádání letních oslav. Stavba je navržená jako dřevěný skelet vyplněný plnou pálenou cihlou. Stěna k hospodářskému dvoru je vyzděna s mezerami, což vytváří jemný dekor.